

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 010 54/99-2700
Signatura: ba4cs102

Oblastní pracoviště č. 01
Obvodní pracoviště Praha 5, 13

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola, Praha 5 - Smíchov, Grafická 13/1060
Identifikátor ředitelství:	600 038 246 044 851 987
Ředitelka školy:	Mgr. Ivana Rosová
Zřizovatel:	OÚ Městská část Praha 5
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Praha 5
Termín inspekce:	7. – 8., 11. ledna 1999
Inspektoři:	Mgr. Jiří Vagenknecht, Mgr. Marie Poesová, Mgr. Bedřich Hájek
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Výroční zpráva školy, zřizovací listina, informační výpis ze sítě škol, třídní knihy, katalogové listy žáků, fakultativní dokumentace vedení školy a učitelů, výběr žákovských prací

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Od počátku devadesátých let prošla školní budova řadou stavebních úprav. Kromě deseti kmenových tříd jsou k dispozici cvičná kuchyňka s jídelnou, dílna pro technické práce, skleník pro pěstitelské práce, nově byla zřízena pracovna fyziky a chemie, keramická dílna, relaxační místnost, místnost pro přípravnou třídu a odpolední školní družinu, v půdní vestavbě počítačová učebna. Nábytek se postupně obměňuje, doplňuje i svépomocí opravuje.

Všechny učebny jsou vybaveny videem, škola má i potřebný počet magnetofonů a starších gramofonů. Základní vybavení počítačové učebny má být postupně vylepšeno získáním finančních prostředků prostřednictvím grantu. Pro letošní školní rok byla nakoupena většina nových učebnic tvořících ucelené řady. Učitelská knihovna obsahuje především odbornou literaturu psychologie, pedagogiky a didaktiky, zaměřenou ponejvíce k romské problematice a specifickým poruchám učení.

1. stupeň

Vybavení učebnicemi a pomůckami včetně audiovizuální techniky zcela vyhovuje potřebám vyučování. V každé učebně je relaxační koberec.

Český jazyk a literatura

Vybavení učebnicemi a pomůckami včetně audiovizuální techniky zcela vyhovuje potřebám vyučování. Žákovská knihovna obsahuje přes 4 000 svazků beletrie pro mládež i naučné literatury.

Materiálně technické podmínky jsou nadprůměrné. Prostory budovy jsou účelně využívány, vybavení se průběžně doplňuje.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Režim školy a rozvrh hodin respektují psychohygienické potřeby žáků a splňují kritéria stanovená vyhláškou MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole. K relaxaci se o rekreační přestávce využívá školní zahrada situovaná ve vnitrobloku. Pitný režim zajišťuje nabídka z automatu obsahující nápoje bez kofeinu i sodovku.

Čistota a hygiena byly v době inspekce velmi dobré. Interiéry jsou upravené a vyzdobené výtvarnými pracemi žáků.

Lze hodnotit jako nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výroční zpráva konstatuje nepříznivý stav odborné a pedagogické způsobilosti učitelů (přibližně 50%), vysoký věkový průměr (asi 53 let), značnou déletrvající nemocnost, problémy se zastupováním dlouhodobě nemocných i problematickou kvalitou práce některých učitelů (ukončení pracovního poměru již ve zkušební době). Problémem byla i neochota měnit formy práce a dále se vzdělávat.

Situace se v letošním roce výrazně zlepšila. Došlo k obměně části učitelského sboru, věkový průměr nyní činí cca 39 let. Při přijímání nových učitelů mělo vedení školy na zřeteli především vztah k dětem, přirozenou autoritu, umění jednat s lidmi, pedagogický takt a ochotu se dále vzdělávat. Vzhledem k skladbě žáků i specifické profilaci školy považuje tyto osobnostní kvality učitele za prioritní. Výraznější nárůst odborné i pedagogické způsobilosti učitelů, která se oproti minulému školnímu roku znatelněji nezměnila, je záležitostí déletrvajícího vývoje, nadto se v podmínkách malé školy obtížně dosahuje.

1. stupeň

Z pěti učitelů dva usilují o studium na pedagogické fakultě, jeden ji studuje při zaměstnání. Pouze jediná učitelka splňuje odbornou i pedagogickou způsobilost.

Český jazyk

Vyučují dvě odborně i pedagogicky způsobilé učitelky.

Vzhledem k výchozím podmínkám se v relativně krátké době dosáhlo značného zlepšení personální situace. Podstatným faktorem je přitom i dělná atmosféra a osobní angažovanost většiny učitelského sboru. Vzhledem ke školou sledovaným prioritám lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

Vedení školy zadalo učitelům zpracování tematických plánů učiva, jejich vypracování kontrolovalo, jejich vyhotovení má k dispozici pro kontrolní a hospitační činnost. V rámci platných osnov jsou výběr učiva i metody práce uzpůsobeny potřebám žáků ve vyrovnávacích a specializovaných třídách.

1. stupeň

V tematických plánech 1. stupně jsou opomenuty úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola č.j. 25 018/98-22. Ve 4. a 5. ročníku chybí kurs výchovy ke zdraví.

Český jazyk

Tematické plány rozličné úrovně jsou v podstatě časová rozvržení vyučovacích celků po měsících s orientační hodinovou dotací. Z rozboru tematických plánů a provedených hospitací je zřejmé respektování platných učebních osnov.

Až na výše uvedenou výhradu se učební osnovy plní. Lze hodnotit jako spíše nadprůměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Přípravný ročník

Navštěvuje 14 převážně romských dětí, které vyžadují specifickou péči. Práce učitelky a romské asistentky se zaměřuje na budoucí bezproblémové začlenění dětí do základního vzdělávání. Vypracovaný program se soustředí na výchovné předměty: rozumovou, tělesnou, výtvarnou a hudební výchovu.. Obě vyučující přistupují k dětem laskavě a vstřícně. Rozvoj komunikace a začleňování dětí do kolektivu je na velmi dobré úrovni. Nebojí se, jsou pracovitě, soustředěné, spolupracují mezi sebou.

Úroveň výchovné práce v přípravném ročníku je nadprůměrná.

1. stupeň

Výuka je připravená, má jasné cíle a obsah. Společným znakem všech vyučovacích celků je frontální způsob výuky s častým a zajímavým střídáním činností (práce s učebnicí, s pracovním sešitem, psaní na tabuli, práce na koberci, řízený rozhovor učitelek a žáků v rámci mezipředmětových vztahů, hlasité čtení, pohybové či hlasové rozcvičky, hrové činnosti, soutěže), které napomáhají k udržení pozornosti žáků. Pedagogická zkušenost, vlídnost, trpělivost a empatie učitelek (byť většinou bez odborné a pedagogické způsobilosti) vytváří pro děti příjemné lidské i estetické prostředí. Výraznými pozitivy jsou individuální přístup k žákům, vytváření vzájemných vztahů na základě partnerství a spíše nadprůměrné žakovské znalosti a dovednosti. Určitá nedůslednost je v průběžném hodnocení činností dětí během vyučování - v menší míře se objevuje kladné hodnocení jejich pracovního nasazení a dílčích splněných úkolů.

Úroveň výuky na 1. stupni je nadprůměrná.

Český jazyk a literatura

Vyučování bylo pečlivě připraveno, metody, pracovní tempo i výběr učiva respektovaly specifické podmínky ve specializovaných třídách. Vzhledem k malému počtu žáků ve třídách převažuje frontální charakter výuky kombinovaný s individuálním

přístupem a střídáním forem práce. Akcentují se mezipředmětové vztahy, funkčně se propojují složky jazykového vyučování. Preferuje se kladná motivace, pravidlem je vřídny přístup k žákům. Žákovské písemnosti jsou kontrolovány a opravovány, jejich formální, jazyková i stylistická úroveň je přiměřená možnostem žáků s SPU. Podklady pro hodnocení a klasifikaci jsou dostačující. Problémem některých dětí je slabší úroveň vyjadřovacích schopností. Žáci by měli být důsledněji vedeni ke vzájemné komunikaci a spolupráci v menších skupinách při řešení zadaných úkolů během vyučování. Namísto deduktivního výkladu by byl vhodnější heuristický rozhovor se žáky nebo přímá práce s konkrétním jazykovým materiálem.

Úroveň vyučování českému jazyku je nadprůměrná.

Vyučování ve sledovaných předmětech lze celkově hodnotit jako nadprůměrné.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Řád školy je výčtem povinností žáků, v dodatku zahrnuje jejich práva plynoucí ze zákona č. 104/1991 Sb., Úmluva o právech dítěte. Byl v souladu § 8 odst. 5 vyhlášky MŠMT č. 291/1991 Sb., o základní škole projednán s pracovníky školy a schválen pedagogickou radou. Žáci i rodiče s ním byli prokazatelně seznámeni, je vyvěšen v učebnách.

Symptomatické pro celkovou školní atmosféru je již prostředí učeben a chodeb, na jejichž výzdobě se podíleli žáci pod vedením třídních učitelů, motivování např. i soutěží o nejlepší třídu v loňském školním roce. Nebyly patrné známky jakéhokoli poškozování či dokonce vandalství. Příjemné a vzhledné prostředí školy je v příkrém kontrastu s neutěšeným a zanedbaným stavem blízkého okolí.

I když škola řeší i závažnější výchovné problémy včetně hrubého chování, působili žáci během inspekce velmi dobrým dojmem, vystupovali přívětivě a zdvořile.

Je zřejmé, že osobní příklad vedení školy i učitelů kladně ovlivňuje názory a postoje žáků. Heslem školy je "Dát šanci každému". Znamená to mimo jiné i výchovu k toleranci, vzájemnému respektování, eliminaci společenských předsudků.

Většina žáků je riziková pro všechny sociálně patologické jevy (šikana, vandalství, brutalita, experimentování s drogami, útky z domova, krádeže apod). I s ohledem na problematiku rodinné zázemí je výchovné působení školy náročné na čas, trpělivost, vstřícnost i důslednost.

Vzhledem k výchozím podmínkám lze hodnotit jako nadprůměrné.

7 Výroční zpráva

Byla zpracována v intencích § 17e odst. 2 a 3 zák. 139/1995 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Obsah není v rozporu se zjištěnými skutečnostmi. Jinak věcná vypovídající zpráva je nadbytečně zatížena některými přílohami, jež by bylo možno, a to někdy i v redukované formě, vtělit přímo do textu.

Výroční zpráva splňuje zákonem dané náležitosti, je věcná a informativní. Úroveň obsahu i formy zpracování je celkově hodnocena jako spíše nadprůměrná.

8 Péče o další vzdělávání a odborný růst pedagogických pracovníků

Výroční zpráva uvádí, že specifické profilování školy si přímo vyžaduje další vzdělávání formou kursů, seminářů i přednášek k následujícím tématům: vývojové specifické poruchy učení, protidrogová prevence, výchova proti rasismu a k toleranci, problematika národnostních menšin. Některé z těchto forem se účastní každý učitel. Jedna z učitelek absolvovala i seminář Ministerstva obrany ČR o NATO. Ve spolupráci s katedrou speciální pedagogiky Pedagogické fakulty UK je přímo ve škole realizován přednáškový cyklus o problematice SPU.

Škola stimuluje další vzdělávání v kritériích pro hodnocení práce učitelů a finančním příspěvkem na placené kurzy.

Další vzdělávání a odborný růst se staly nedílnou a nezbytnou součástí přípravy a práce učitelů, mají nadprůměrnou úroveň.

9 Hodnocení výchovného poradenství

Výchovná poradkyně má dlouholetou praxi a zkušenosti v této práci. V rámci poradenství při volbě další vzdělávací cesty a v profesní orientaci seznamuje rodiče i žáky s možnostmi učebních oborů (včetně prospěchových požadavků a materiálního zázemí). Doporučuje, aby si rodiče ověřili v osobním kontaktu s příslušnou střední školou i představy svých dětí o budoucím povolání. Při třídních schůzkách také pomáhá při vyplňování přihlášek. Dlouhodobě se daří umístit všechny vycházející žáky, většinou do učebních oborů. Pro čtyři perspektivní zájemce z letošního devátého ročníku o maturitní studium byla v rámci nepovinných předmětů zorganizována příprava z českého jazyka a matematiky k přijímacím zkouškám.

Třídy na 2. stupni kromě jedné jsou specializované pro žáky s SPU. V dohodě s rodiči a žáky zpracovali pro ně všichni učitelé individuální učební plány. Psycholožka PPP vede jednou týdně Klub dětí zaměřený na sociální dovednosti pro žáky šestého ročníku. Ve vyrovnávacích třídách na 1. stupni diagnostikuje problémové žáky se specifickými poruchami učení i poruchami chování a doporučuje vhodný individuální přístup.

Vzhledem k sociokulturně znevýhodněnému prostředí většiny žáků, existují stále výchovné problémy a záškoláctví, i když nikoli ve větším množství. Komunikace s rodiči je v těchto případech velmi obtížná a málo úspěšná. Nesetká-li se působení školy s předpokládaným účinkem, spolupracuje se sociálním odborem ObÚ Praha 5 při dalším postupu. Při řešení případu šikany v osmém ročníku provedla PPP sociometrický průzkum pro zajištění vhodné následné péče. Škola spolupracuje se Střediskem primární protidrogové prevence, organizuje k tomuto tématu besedy, kulturní akce, peer-program; snaží se v tomto směru vzbudit zájem a získat pro spolupráci také rodiče.

Příslušná dokumentace je řádně vedena, zájemcům jsou určeny pravidelné konzultační hodiny.

Ve škole existuje kvalifikované výchovné poradenství a funkční protidrogová prevence. Působí ve složitých a náročných podmínkách. Hodnoceno jako nadprůměrné.

10 Hodnocení dalších aktivit, které významně ovlivňují výchovně vzdělávací činnost

Součástí vzdělávacího programu školy je i lyžařský kurs žáků 7. ročníku, plavecký výcvik 3. a 4. tříd a pobyty ve škole v přírodě.

Na nadprůměrnou nabídku volitelných a nepovinných předmětů navazují zájmové kroužky: výtvarný, keramický, stolního tenisu, taneční kroužek romského folklóru.

Vedení školy ve spolupráci s učiteli se snaží vytvořit tradici kalendáře pravidelných aktivit: vánoční besídka, vánoční turnaj v přehazované, návštěva dětí z mateřské školy a žákovské divadelní představení pro ně uspořádané, školní jarmark, Dětský den, Den otevřených dveří. Pro velký zájem se letos opět uskuteční týdenní ozdravný pobyt dětí v Itálii.

Škola se účastní jen minimálně soutěží vyhlašovaných MŠMT dle vyhl. č. 431/1991 Sb., o organizování a financování soutěží a přehlídek žáků předškolních zařízení, škol a školských zařízení. Důvodem jsou relativně nepříznivé podmínky pro úspěšnost v naukových a sportovních soutěžích ve srovnání s běžnými školami.

Řada soutěží se pořádá na úrovni školního kola. Nad tento rámec vynikla literární a výtvarná soutěž Romano suno; šest žáků školy získalo ocenění udělená na velvyslanectví Spojených států amerických.

Nabídka i úroveň dalších aktivit školy je nadprůměrná.

11 Hodnocení činnosti školských zařízení

Školní družina

Školní družina (dále ŠD) má jedno oddělení s 19 zapsanými žáky 1. - 3. r., z toho 7 se odhlásilo a 2 dlouhodobě nechodí. ŠD má vlastní místnost účelově zařízenou a vybavenou, řídí se vnitřním řádem vydaným ředitelkou ve smyslu § 2, odst. 5, vyhl. MŠMT č. 87/1992 Sb., o školních družinách a školních klubech. Provoz ŠD je od 11,30 do 17 hodin, rámcový rozvrh činností je standardní a odpovídá zásadám duševní hygieny. Odpolední pitný režim je zajištěn ŠD vlastními prostředky.

Vedení činností je klidné, přiměřené specifické žáků, motivace a hodnocení vycházejí z pozitivních momentů činnosti, komunikace s žáky je kultivovaná a klidná. Vychovatelka má přiměřenou dávku empatie.

Během inspekce byly odstraněny dílčí nedostatky v pedagogické dokumentaci a jejím vedení.

Činnost školní družiny je spíše nadprůměrná.

12 Další zjištění: Profilace školy

Počátkem devadesátých let se škola profilovala na doporučení PPP v péči o žáky s SPU ve specializovaných třídách, a to i na 2. stupni. Reagovala tak i na aktuální vzdělávací poptávku. Problémem byl od počátku nedostatek erudovaných speciálních pedagogů i tendence některých škol předat této škole své problémové žáky.

Spádová oblast školy je obydlena ze značné části romskou populací. Koncentrování romských dětí ve škole a s tím spojené vzdělávací a výchovné problémy byly patrně druhým důvodem, proč řada rodičů v blízkém okruhu volila pro své děti školy jiné.

Od školního roku 1997/98 přichází nové vedení školy s programem péče o romské žáky. Specifickou péči dětem přicházejícím většinou ze znevýhodněného sociokulturního prostředí věnují učitelé ve vyrovnávacích třídách v 1. - 5. ročníku. Při menším počtu žáků i redukci učiva v rámci osnov se klade důraz jednak na manuální činnost v dílnách, skleníku i cvičné kuchyni, jednak na formování všeobecné kulturnosti. Nepovinné předměty (literárně dramatická výchova, informatika) a zájmové útvary (výtvarný a keramický kroužek, taneční kroužek romského folklóru) usilují o vhodné využití volného času dětí. V letošním roce začal přípravný ročník pro romské žáky, který vede učitelka mateřské školy a romská asistentka. Dlouhodobým záměrem školy je připravit disponované romské žáky k maturitnímu studiu na středních školách. Škola spolupracuje s romskou kurátorkou a komisí pro etnická seskupení ObÚ Praha 5, s řadou sdružení a nadací (Nová škola, Romcentrum, Sdružení R – Mosty, Bílý kruh bezpečí, Nefrit, Free Teens).

Škola preferuje estetické zaměření zájmové činnosti jako prostředek kultivace osobnosti dětí a návazně i jejich rodinného prostředí, usiluje o propojení výchovně vzdělávacího procesu s využíváním volného času (výstavy, divadla, koncerty). Přes tyto aktivity chce obracet pozornost dětí i jejich rodičů ke škole, k významu vzdělávání. Plánovaný výlet rodičů s dětmi na venkovskou farmu, spojující relaxační pobyt v přírodě s protidrogovou přednáškou a besedou může být v tomto směru účinným počinem.

Druhým základním kamenem profilace školy jsou specializované třídy pro žáky s SPU na 2. stupni. V řadě případů jde o děti neúspěšné na jiné škole či školách, i z jiných částí Prahy, které zde nacházejí příznivé prostředí k svému dalšímu rozvoji.

Prostředky na financování veškerých aktivit získává škola převážně předkládáním svých projektů a grantů k vypsáním výběrovým řízením.

Profilování školy je promyšlené, cílevědomé, vychází z podmínek a potřeb lokality i městské části, lze hodnotit jako nadprůměrné.

ZÁVĚRY

Škola má celkově i ve sledovaných okruzích (1. stupeň, český jazyk a literatura) velmi dobré materiální a dobré personální podmínky. To se adekvátně odráží i ve zjištěné kvalitě vyučování. Nadprůměrnou úroveň mají též péče o další vzdělávání, výchovné poradenství a další aktivity školy.

Specifická profilace školy, jak se vytvořila od školního roku 1997/98, navazuje v řadě momentů na záměry předchozí, ovšem na kvalitativně vyšším stupni. Citlivě reaguje na podmínky a potřeby lokality i Městské části Praha 5 a má i celospolečenský význam. V relativně krátkém časovém úseku dosáhla zřetelných a dobrých výsledků, i když zhodnocení záměrů a výsledků bude průkaznější až v horizontu několika příštích let. Zcela určitě se jedná o slibný počátek.

Doporučení k další činnosti školy

V tematických plánech na 1. stupni zpracovat úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola č.j. 25 018/98-22. Ve 4. a 5. ročníku zařadit kurs výchovy ke zdraví.

V tematických plánech učiva více akcentovat specifčnost specializovaných tříd (výběr učiva, metody a formy práce).

razítko

Podpisy inspektorů: vedoucí týmu Vagenknecht v. r.

členové týmu .M. Poesová v. r.

B. Hájek v. r.

V Praze dne 13. ledna 1999

Inspekční zprávu jsem převzala dne 15. 1. 1999

razítko

Souhlasím, nemám připomínek

Podpis ředitelky školy .Mgr. I. Rosová

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy - zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání zprávy	Podpis příjemce
Zřizovatel:	21. 1. 1999	Jiří Jirků v. r.
Školský úřad:	22. 1. 1999	Šnytová v. r.

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
1999-01-15		Souhlas, bez připomínek